

L'informe social en el marc de l'Administració de Justícia: l'informe social forense o pericial

Social report within the frame of the Administration of Justice: expert report and forensic report

Laura Crous i Gonzàlez¹

Resum

Aquest article vol reconèixer el valor de l'informe social com a eina documental pròpia del treball social i establir les diferències i els límits d'aquest informe amb l'informe social pericial o forense quan ens és requerit pels òrgans de l'Administració de Justícia com a prova dins d'un procediment judicial. Així mateix, es reconeix el valor legal de l'informe social pericial o forense dins de l'Administració de Justícia.

Paraules clau: Informe social, informe social pericial, informe social forense, valor legal, dictamen tècnic, requeriment judicial.

Per citar l'article: CROUS i GONZÀLEZ, Laura. L'informe social en el marc de l'Administració de Justícia: l'informe social forense o pericial. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, abril 2015, n. 204, pàgines 136-140. ISSN 0212-7210.

Abstract

This article recognizes the value of social report as a documentary tool of social work and establishes the differences and limitations of this report with the expert report or forensic report when required by the organs of the administration of justice as evidence in legal proceedings. The article also recognizes the legal value of the forensic report or expert report in the administration of justice.

Key words: Social report, expert report, forensic report, legal value, technical report, judicial request.

¹Treballadora social, Postgrau en Criminologia, Pèrita Social i Mediadora Familiar. Fundadora-Directora de la Consultoria LCG-Treball Social. lcgtreballsocial@gmail.com.

El treball social contribueix al benestar de la societat aportant coneixements mitjançant orientacions metodològiques pròpies de la nostra disciplina amb els quals ha sabut adaptar-se als canvis i a les noves realitats socials.

A començaments del segle passat s'introdueixen dins de concepcions científiques els conceptes d'*interdisciplinarietat* i *multidisciplinarietat*.

El concepte d'*interdisciplinarietat* va ser desenvolupat pel sociòleg Louis Wirtz l'any 1937, i va derivar en diverses branques científiques.

D'aquesta manera, també en l'àmbit de l'Administració de Justícia es van introduir els conceptes d'*interdisciplinarietat* i *multidisciplinarietat* en els equips d'especialistes judicials, per tal de poder donar respostes globals i integrals sobre la situació dels individus que són sotmesos a estudi i que es troben encausats en procediments judicials.

L'any 1981, amb l'aprovació del Decret 1322/81, de 3 de juliol, de creació dels equips interdisciplinaris als jutjats de Família, es comença a introduir el professional del treball social als equips interdisciplinaris de l'Administració de Justícia, els anomenats equips tècnics o psicosocials. Aquests equips tenen la finalitat d'emetre dictamen tècnic sobre situacions requerides pel jutge o el tribunal, mitjançant la presentació conjunta per part dels membres de l'equip interdisciplinari d'un informe pericial o forense.

La Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil, recull en el seu articulat que dins dels procediments judicials es podrà presentar com a mitjà de prova el dictamen emès per tècnics especialistes. Aquest dictamen s'haurà de presentar per

escrit. Aquest marc legislatiu introdueix una novetat: les parts implicades en un procediment judicial (ja sigui la part demandant o la part demandada) podran aportar com a mitjà de prova al procediment el dictamen d'un perit especialitzat en la matèria objecte d'estudi.

Un cop més, els treballadors i treballadores socials hem demostrat la nostra capacitat d'adaptar-nos als nous contextos socials i fem ús d'una eina documental pròpia per excel·lència com és l'informe social per fer valdre els nostres coneixements específics i tècnics.

Dins d'aquest marc legal, l'informe social agafa una rellevància especial dins de l'Administració de Justícia. Aquest nou valor legal que podem atribuir a l'informe social en aquest context serà el resultat d'un estudi exhaustiu sobre la causa objecte d'estudi en les seves dimensions socials, i que permetrà recollir el dictamen tècnic del o de la professional. És l'anomenat **informe social pericial o forense**.

El valor legal de l'informe social: l'informe social pericial o forense

L'informe social és l'instrument del qual fem ús els professionals com a resultat d'una pràctica casuística i tècnica.

En l'article 3.3 del *Codi Deontològic de la Professi3 de Diplomats en Treball Social*, publicat pel Consejo General de Trabajo Social i aprovat en l'Assemblea Extraordinària de Col·legis Oficials de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials el dia 9 de juny de 2012, es defineix l'informe social com:

"...el dictamen tècnic que serveix d'instrument documental que elabora i signa amb caràcter exclusiu el diplomats en Treball

Social/assistent social. El seu contingut es deriva de l'estudi, a través de l'observació i l'entrevista, on queda reflectida en síntesi la situació objecte, valoració, un dictamen tècnic i una proposta d'intervenció professional”.

Han estat molts els autors que s'han ocupat de fer un estudi en profunditat vers l'informe social. E. Curras posa en comú les definicions trobades. De totes aquestes destaca que:

- L'informe social és una eina pròpia del treball social.
- És un objecte físic i tangible.
- És una síntesi explicativa d'una situació donada com a resultat d'un estudi, valoració i dictamen per tal de poder assolir un objectiu determinat.
- Ha de tenir una finalitat informativa.

La nostra disciplina té una base científica que es sustenta en la metodologia, tècniques i instruments propis. L'informe social, com a eina documental pròpia posseeix un contingut específic que es diferencia d'altres informes emesos per altres professionals. El treballador i la treballadora social són els qui tenen una competència exclusiva en l'elaboració de l'informe social.

La finalitat de l'informe social sempre serà transmetre la informació obtinguda en la nostra intervenció. Per tant, una de les funcions que li són pròpies és la funció informativa, si bé, segons l'objecte d'estudi, hi ha informes que poden tenir un caràcter més analític. En tots dos casos, l'informe social respon a la necessitat del o de la professional de transmetre informació.

Quan en l'exercici de la nostra professió ens trobem dins de l'Atenció Primària

o Especialitzada, sovint ens és requerida l'emissió d'un informe social a instància d'estaments judicials.

D'acord amb el que defineix la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil, quan existeix documentació prèvia al servei on el treballador o treballadora social desenvolupa les seves funcions com a tal, haurà de recollir la informació/documentació que hi consta i enviar-la als jutjats, assenyalant que aquest informe el presenta el centre de serveis socials del que sigui. En tractar-se d'una **prova documental pública**, el o la professional no haurà de comparèixer en l'acte del judici o vista de procediment judicial.

En el cas contrari, quan no existeixen dades ni documentació arxivada referent a la qüestió que ens requereixen des d'alguns dels òrgans judicials, els ho haurem de comunicar per escrit.

A diferència d'aquests dos supòsits, si des dels diferents òrgans judicials se'ns sol·licita l'emissió d'un informe social per resoldre qüestions sobre les quals no hi ha informació ni documentació en els nostres arxius, així haurem de fer-ho saber al jutjat pertinent, en entendre que el que se'ns està requerint és un informe social pericial o forense amb **valor de prova**. En aquest cas, el jutjat hauria de recórrer als canals previstos i establerts a la llei que regulen el procediment per sol·licitar l'emissió d'un dictamen tècnic com a prova pericial i designar un pèrit o pèrita que pugui donar resposta a les qüestions plantejades.

L'informe social pericial o forense és el resultat escrit de l'estudi que fa el o la professional per tal d'analitzar una si-

tuació determinada i emetre el seu dictamen sobre una realitat actual i present.

Podem definir l'informe social pericial o forense com **l'informe social mitjançant el qual el i la professional informa els òrgans judicials competents dels resultats obtinguts d'una investigació prèvia duta a terme fent ús d'una metodologia científica rigorosa pròpia del treball social, i en el qual recull per escrit el seu dictamen tècnic fruit de l'anàlisi rigorosa de l'objecte d'estudi, d'acord amb els coneixements especialitzats que li són propis, en resposta a una demanda específica sobre una situació present, i que pot ser presentat com a prova en un procediment judicial, fet que li atribueix un valor legal.**

De l'informe social pericial o forense en destaquem, com a trets característics, el caràcter analític, científic, objectiu, imparcial, neutral, informatiu, valoratiu i tècnic amb un eminent valor legal.

Aquests petits matisos són de gran importància per atribuir els límits i el valor de l'informe social segons el caràcter i la finalitat d'aquest tipus d'informe.

Per concloure

El peritatge social és una activitat de caire privat, incompatible amb cap càrrec públic dins de l'Administració Pública, com assenyalava la mateixa LEC.

L'informe social forense o pericial és el dictamen escrit per presentar com a mitjà a prova en un procediment judicial i que respon a l'estudi tècnic i especialitzat d'una situació donada, actual i present.

La documentació i informació que es presenta en els informes socials pericials o forenses va més enllà de la informació de la qual es disposa en els arxius de l'Administració.

En els casos en què l'Administració de Justícia requereixi dictamen tècnic sobre citacions determinades de les quals no es tingui coneixement previ i no obri documentació o informació en els arxius d'altres serveis de l'Administració s'haurien de seguir els circuits establerts legislativament.

Ser coneixedors i coneixedores d'aquests límits i competències ens ha de permetre fer créixer el nostre reconeixement com a tècnics especialistes en l'àmbit psicosocial.

Bibliografia

- COLOM, D. *Libro verde del trabajo social. Instrumentos de documentación técnica*. Madrid: Consejo General de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales, 2005. 978-8460963578.
- FERNANDEZ CANO, A. M. i JIMÉNEZ SÁNCHEZ, A. M. *El informe social: cuestiones a debate*. Màlaga: Colegio Oficial de Diplomados y Diplomadas en Trabajo Social y Asistentes Sociales de Màlaga, 2006. 978-8461132065.
- RICHMOND, M. *El caso social individual. El diagnóstico social*. Madrid: Talasa, 1995. 9788488119360.
- Consejo General del Trabajo Social. *Código Deontológico de la Profesión de Diplomado en Trabajo en Social*. Preàmbul. Aprovat en Assemblea Extraordinària de Col·legis Oficials de treballadors socials i assistents socials el 9 de juny de 2012. 9788461299003.
- COUCE FREIRE, Pilar. *El dictamen pericial social de los Trabajadores Sociales*. Article publicat pel Colegio Oficial de Trabajadores Sociales de Galicia. Núm. 8 (febrer 2005). www.peritajesocial.com. [Data de consulta: 3 de juny de 2014]
- CROUS GONZÀLEZ, Laura. "L'ahir i avui del treballador i de la treballadora social en l'Administració de Justícia: el pèrit i la pèrita social", en *Revista de Treball Social*, núm. 199 (agost 2013). Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya. Pàg. 183-188. ISSN 0212-7210
- Espanya. Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil. *BOE*, núm. 7, de 8 de gener de 2000. Pàg. 575-728.
- Espanya. Reial Decret 1322/81, de 3 de juliol, de creació dels jutjats de família. *BOE*, núm. 162, de 8 de juliol de 1981.